

MOLEKYLVVERKSTA'N

- ett vetenskapscentrum i Stenungsund

Nr 3 2002 Årg 6

Tema vatten & kemi

MÅNDAGEN DEN 9 SEPTEMBER är det dags för ett nytt, spännande tema! Drygt tjugo nya experiment, som belyser temat Vatten och Kemi, står då klara att testas av vetgiriga besökare.

Vatten är jordens vanligaste och viktigaste kemiska förening. Men även om vatten är vanligt uppför det sig inte alls på ett "vanligt" sätt. Jämfört med andra ämnen, som liknar vatten, beter sig vatten egentligen väldigt underligt. Om det inte hade varit så, är det tveksamt om liv över huvud taget hade kunnat existera på jorden. Experimenten i vår utställning belyser några av vattnets häpnadsväckande egenskaper.

Ett litet smakprov på frågeställningar som vi försöker besvara:

- Hur kan vattnet ta sig upp i disktrasan när man torkar? Vi brukar säga att den har bra sugförmåga, men det finns ju inte något som skapar ett undertryck i trasan och åstadkommer ett sug. Ta reda på vad som egentligen händer i disktrasans små porer.
- Varför flyter korken och varför sjunker enkronan? Och hur är det möjligt för dig själv att flyta som en kork?

• Vad händer då salt löser sig i vatten? Varför verkar saltet inte ta någon plats?

• Går det att trotsa gravitationslagarna och få vattnet att flyta uppåt? Ja, men hur går det till?

• När skraddaren går på vattnet, trycker den ner vattentytan, men trampar inte genom. Har vattnet en töjbar "hinna" och hur uppkommer den i så fall?

• Det låter konstigt, men vatten kan bli sjukt. Hur är det möjligt och finns det någon medicin man kan ta till?

• Allt vatten som finns är i ständig rörelse mellan olika vattenmagasin. På Molekylverksta'n kan du lära känna detta "vattenhjul" med hjälp av tre experiment: Destillation, Kretsloppet och Gröna rummet.

Som vanligt kommer de bokade visningarna att innehålla ett drama som underlättar förståelsen av något som annars kan upplevas som ganska komplicerat.

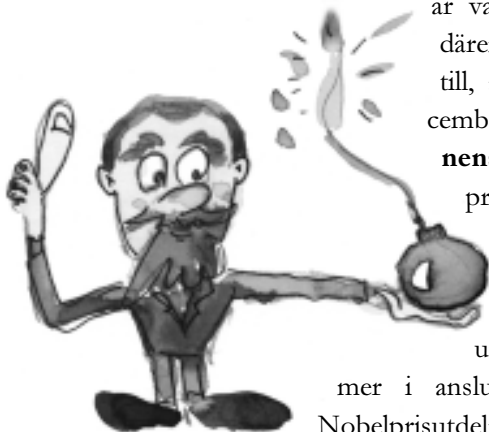
Nytt för i år: Vi kommer att erbjuda olika underteman som anknyter till huvudtemat. Hälsa-Idrott, Energi och Brand blir höstens specialteman. Alla visningar kommer också att innehålla en experimentstund med möjlighet att testa något spännande tillsammans med en handledare.

*Retur adress:
Molekylverksta'n
Box 79
444 21 Stenungsund*

Adressat:

MOLEKYLPRISET

Kemisten Alfred Nobel uppfinn dynamiten och instiftade Nobelpriset, världens mest kända vetenskapliga pris. Priset delas ut varje år, på Nobels dödsdag, till personer som gjort epokgörande uppfinningar. Detta är välbekant för alla. Vad däremot inte alla känner till, är att i början av december utdelas även **barrens eget Nobelpris**, det prestigefyllda Molekylpriset. Det är ett pris i Alfred Nobels anda och delas ut under högtidliga former i anslutning till den stora Nobelprisutdelningen den 10:e december.

Molekylverksta'n har därför nöjet att inbjuda alla klasser i åk. 1-9 att delta med bidrag till Molekylpriset. Priset delas ut för att uppmuntra upptäckarlusten inom det naturvetenskapliga området. I år vill vi ha bidrag som anknyter till ett av höstens specialteman, Idrottens kemi. Bidragen kan t.ex. handla om vad som händer i kroppen då man tränar, doping, utveckling av material som förbättrar sportresultat, muskler, tillåtna prestationshöjande metoder (kanske något som är som "dynamit" för idrottsutövare) eller något helt annat. Det är bara att sätta igång att uppfinna, dramatisera, måla eller uttrycka sig i någon annan form!

En jury med representanter från näringsliv, kommun, gymnasiet och Molekylverksta'n bedömer sedan resultaten utifrån kriterierna innovationsrikedom, naturvetenskaplig kännedom och kreativitet. Bidragen kan lämnas in i två kategorier.

- enskilda bidrag där eleverna jobbar ensamma eller i mindre grupper.
- klassbidrag där hela klassen jobbar tillsammans. I denna kategori får även läraren delta.

Prissumman är maximerad till 2000 kronor per vinnande bidrag. Fyra till fem klasser eller enskilda bidrag brukar belönas varje år.

Sista anmälningdag är den **18 oktober**. Enklast är att göra anmälan via e-post. Det går också bra att ringa. Bidraget vill vi ha senast den 15 november, så att juryn har tid att fatta ett väl övervägt beslut.

*Texter & Foto: Mona Olsén Illustration: Måna Jönsson
Layout & foto: Olof von Platen*

GLASS I STORA LASS

Även denna sommar har vi kunnat erbjuda speciella aktiviteter som passar årstiden. T.ex turistbesök på industrierna och de alltid lika välbesökta slimestunderna. Vi har även haft experimentstunder varje dag, då det funnits möjlighet att tillverka badbomber och göra egen glass. Glass och sommar är något som hör oskiljaktigt samman, så detta var onekligen populärt. Jättespännande att frysa mjukglassmix med flytande kväve! Att sedan slicka i sig den goda glassen var heller inte så dumt.

Experimentstunderna är väldigt givande både för barnen och personalen. Därför har vi bestämt att experimentstunder, med skiftande innehåll, ska bli ett ständigt inslag som vi erbjuder alla besökande skolklasser.

Dimman ligger tät vid glasstillverkningen

BESÖK OSS

Är du intresserad av ett besök på Molekylverksta'n tillsammans med klassen? Ring 0303-680 31 och boka i god tid för att vara säker på att få komma önskad dag och tid. Gruppen får då en egen handledare och en visning som passar dess sammansättning och önskemål. Så långt det är möjligt, skräddarsys visningen för just din grupp.

ÖPPETTIDER FRÅN 19/8.

För bokade grupper:

mån. 9.00-12.00
och 13.00-15.00
tis.-fre. 9.00-12.00
och 13.00-17.00

För allmänheten:

mån. 10.00-15.00
tis.-fre. 10.00-17.00
lör. 11.00-15.00